

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Œcumenica Cathedræ Apostolicæ Avthoritas

Reding, Augustin

[Ort nicht ermittelt], Anno M.DC.LXXXIX.

§. V. De effectibus excommunicationis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38717

hoc tamen aliquam admittit moderationem ex *Can. Concilij Africani*, in quo statutum erat de Episcopis defunctis, qui hæreticis suas facultates reliquerint, ut post mortem anathemati subjicerentur: per hoc enim vel indicabatur anathema in vitâ jam contractum, vel excommunicatio *impropiè* duntaxat dicta. Nam uti Gelasius in *Epist. ad Episcopos Dardaniæ* ait. *De eo, qui Divino judicio jam constitutus est, nobis fas aliud non est, præter id, in quo eum dies supremus invenit.*

S. V.

De effectibus Excommunicationis.

47. **E**Xcommunicationis mortalis effectum *primarium* Elliesij *presentis Dissert. 3. cap. 3.* ait, esse, ut aliquis ex albo Christianorum expungatur, & Synaxi, Eucharistiâ, precibus communibus, ac cæteris officijs, quibus societas & communio Christianorum coheret, indignus esse pronuntietur: id enim significare verba Christi: *Sit tibi sicut Ethnicus & publicanus.* Quemadmodum enim societas civilis servatur cum Ethnicis & Publicanis, ita per excommunicationem non excludi homines à societate civili, nec ijs privari officijs, adjumentis, & bonis, quæ ipsis tanquam hominibus & Civibus jure naturali, Gentium & civili debentur. Verùm ex his posterioribus verbis resultat difficultas; *An nullo profus modo valeat excommunicatio privare commercijs jure civili, imò & Gentium concessis?*

ARGUMENTUM I. Elliesij.

48. **H**ic Auctor *present. pag. 293.* rem hanc ita prosequitur. Itaque primus ac præcipuus, imò *strictè loquendo*, unicus excommunicationis effectus est privatio officiorum spiritualium, non eorum, quæ juri naturali, gentium, aut civili debentur, cujusmodi est conjugum habitatio, parentum in liberos, liberorum in parentes, consanguineorum inter se, ac Regum in subditos, & subditorum in Reges officia necessaria. Quod verò spectat ad libera, ut amicitia, mutui convictus & alia ejusmodi, hæc licet non videantur jure *Divino* prohibita esse, ab ipsis tamen Apostolorum temporibus in usu fuisse, hæc excommunicationis denegare, constat ex B. Paulo multis in locis; mandatque Joannes, *nolite eum recipere in domum, nec ave ei dixeritis, qui enim dicit illi ave, communicat ejus operibus malignis.*

Responsio.

49. **M**itra profectò in præsentem videtur Elliesij *elissio*, qui cum unicum excommunicationis *strictè ac propriè* sumptæ effectum coarctasset ad privationem officiorum spiritualium, mox tamen Apostolorum exemplo convictus, excommunicationis vim extendit ad mutui convictus, aliisque civilia commercia libera deneganda. Et hinc ansam arri-

pit distinguendi duplicem, *primarium* scilicet, ac *secundarium* excommunicationis effectum. *Primarium* ergo ac *proprium* hujus censure effectum dicit, esse exclusionem à jure, quod habet quis in societate fidelium & Christianorum, & privationem eorum officiorum, quæ Christianis debentur, uti sunt Eucharistica communio ac preces communes. *Secundarium* verò & minus *proprium* ex jure duntaxat *positivo* subsistentem effectum, ait esse, ut cum excommunicatis familiaritas, convictus, & colloquium non ineat, quando nulla necessitas, aut utilitas ad id cogit. Hinc subinfert, longè districtius esse præceptum, ut arcerentur excommunicati à Synaxibus, & precibus communibus, quam ut privarentur confortio familiari; prout ibidem fulius explicat.

ARGUMENTUM II. Elliesij.

Pergit hic Auctor hanc in modum differere. Tameñ vulgò dicantur excommunicati privari bonis, hoc verò significatis:

Os, orate, vale, communico, mensa, negat. Altero tamen versiculo mox restituit, quod illo auferebatur. Ita enim habet ille posterior versus:

Vtile, lex, humile, res ignorata, necesse.

Quo nempe significari, legem excommunicationis superiori versiculo indicatam, non habere locum tum inter virum & uxorem, nec non inter parentes, liberos, & consanguineos, nec non herum & famulos. Tum si nesciatur esse excommunicatus, aut dum hoc scitur, speret quis, suam familiaritatem illi utilem fore ad respiscientiam. Tum si utilitas, aut negotia postulent, quempiam loqui cum excommunicatis, etiam denunciatis. Cæterum præfactus Parisiensis Doctor ad hæc duo capita reducit causas, quibus non solum liceat, sed oporteat cum excommunicatis communicare in civilibus: nempe quando officium aliquod est debitum, vel quando necessitas, aut utilitas exigat communionem cum excommunicato.

Exceptio.

AD majorem rei præsentis elucidationem videtur operæpretium, ex *alibi* deductis principijs dare rationem, quomodo, & ex quo fundamento censura Ecclesiastica valeat extendi ad bonorum & Jurium temporalium privationem. In pœnis scilicet infligendis Justitiæ ratio duo requirit, justam causam, & legitimam auctoritatem. Si de hac sit agendum, noscitur ea consistere ex clavibus Ecclesiæ. Istæ verò claves sunt per Christum dotatæ *indefinitè* ligandi & solvendi potestate super quodcumque *morale*, in Regnū cælorum ordinabile protensa. Eo ipso autem, quod privatio jurium & bonorum temporalium nata sit hominem infligare ad respiscientiam, & pœnitentiam, ut, dum hæc mediante, fit reconciliatio erga Deum & Ecclesiam, valeat obtineri restitutio *episcopalis* jurium

jurium ac bonorum. Idcirco in hac morali ad regnum celorum ordinabilitate, fundatur etiam iustitiae causa, propter quam homo peccator iuste possit per censuram Ecclesiasticam privari bonorum ac jurium temporalium communicatione, ut hinc moveatur ad penitentiam, sicque restituatur in Jns Regni celorum, quod suo peccato amiserat. Quam nihilominus indefinitam clavium auctoritatem suam Ecclesia in ferendis censuris eatenus moderatur, ut sua benignitate concedere adhuc soleat communionem cum excommunicatis etiam denunciatis faciendam in casibus praeducto posteriori versiculo expressis. Prima namque non tantum ratione necessitatis, sed etiam utilitatis praesertim spiritualis, tum communicanti, tum excommunicato inde provenientis, excusator communicatio cum excommunicato. Hac enim de causa licet ipsi praeberet consilia salutaria, concionem coram ipso facere, petere consilium ab excommunicato, dum alius non aequè bonum consilium creditur suggesturus. Licet etiam est, excommunicato dare elemosynam, vel ab ipso recipere, dum non aequè commodè ab alio impetrare poterit, licet insuper, debitum ipsi solvere, vel ab ipso exigere. Ex capit. Responso. De sent. excom. & Cap. Quoniam multos. 11. quest. 3.

Secundo ratione obligationis, quae est inter conjugatos, excusatur communicatio uxoris cum marito excommunicato, tam quoad petitionem debiti, quam quoad commune in mensa gubernatione domus, colloquijs, alijsque domesticis obsequijs consortium. Ex cit. Cap. Quoniam multos. & Capit. Inter alia. De sent. excom.

Tertio ratione famulatus, seu subjectionis eatenus licet communicatio cum excommunicato, ut famulis concedatur communio cum suis dominis excommunicatis, quando ante excommunicationem contraxerunt subjectionem. Ex dicto Capitulo. Inter alia. Denique communicationem fidelium cum excommunicatis excusat ignorantia quaecunque sive juris, sive facti, etiam vincibilis, modo non sit crassa & affectata; uti ex cit. Capit. Quoniam multos. probant Doctores. Quare juxta priorem antea allatum versiculum, in sequentibus duntaxat casibus est prohibita communicatio cum excommunicatis vitandis.

Nempe primo communicans cum excommunicato in Divinis officijs publicis, seu usu Sacramentorum, indubie est reus mortalis adversus censuram transgressionis. Quinimo Clericus cum excommunicato vitando communicans in Divinis, illum scilicet, quem à Papa nominatim excommunicatum novit, sponte ac libere admittendo ad Divina, majorem contrahit excommunicationem; uti colligitur ex Cap. Significasti. De sent. excom. Deinde excommunicationem majorem incurrit, qui cum aliquo nominatim excommunicato, & ut sic denunciato communicat in crimine, ob quod percussus est excommunicatione. Ex Cap. Si concubinae. De sent. excom. Et

Cap. Statuimus. eodem titulo. in 6. Et si excommunicatio tali modo feratur, ut etiam participantes pronuntientur sub ipso contenti, tunc si pesti mentionem saltem trinam singulariter intimatam, quis non desistat a talis excommunicati communione, tunc eidem excommunicationis vinculo subjicitur, dum tamen communicatio importat reatum mortalem. Ex Cap. Quod in dubijs. De sent. excom. Extra casus autem praetactos communicatio cum excommunicato non est prohibita, nisi sub excommunicatione minore, quae ob culpam etiam venialem contrahitur Ex Cap. A nobis. De exceptionibus. Et hinc civilis & politica cum excommunicato communicatio, si non sit nimis frequens & scandalosa, secundum Doctores non est lethifera.

ARGUMENTUM III. Elliesij.

Hic Parisiensis Doctor pag. 296. contendit, potestatem Ecclesiae totam esse spiritualement, nec ullum habere dominium in res, actiones & personas civiles, nec adeo posse ullas temporales poenas infligere, aut per vim cogere, sed tantum suadere, hortari, & docere. Nam teste Hieronymo Epist. 3. ad Nepotianum, hoc inter Reges & Episcopos discrimen est, quod illi volentibus, hi volentibus imperent. Similia habet Chrysostomus in Epist. 1. ad Thessalonic. Et in Epist. ad Titum. Si contentinatur Episcopus, inquit, non oportet, ultiones ingerere, sed tota ultio est, plorare, ingemiscere. Hinc octo primis Ecclesiae saeculis, cum de auctoritate Ecclesiastica mentio fiebat, non adhibebantur haec nomina jurisdictionis, Majestatis, aut tribunalis, sed duntaxat ministrarij & cathedrae. Illis quoque temporibus nulla poena temporalis, sed tantum excommunicatio & depositio indicebatur ab Ecclesia in peccatores, aut hereticos.

Responso.

Ex antehac deductis constat, Ecclesiae potestatem super temporalibus etiam moralitate in Regnum celorum ordinabili supervestitus potentiam, esse nihilominus totam quantam spiritualement, eo quod ipseus formale obiectum, nempe moralitas in Regnum celorum ordinabilis sit pure quid spirituale: tamen si sub ejus obiecto materiali contineantur quoque temporalia, qua moralitatem illam participantia: non enim potestatis cujuscunque denominatio sit a materiali, sed a formalis obiecto, veluti potentia intellectiva non propterea neganda est, tota esse spiritualis, quantumvis ejus obiectum materiale complectatur etiam corporalia, qua ad formalitatem tamen spiritualitatis per specierum intelligibilem exphantasmatis abstractionem elevabilia. Facile autem concesserim, Ecclesiam non habere dominium in res, actiones, & personas civiles. Quippe cum dominium importet facultatem utendi re pro lubitu ad proprium commodum, quod procul abesse debet à potestate Ecclesiastica, non in suam propriam, sed

III. Diqui. XII.

ARGUMENTUM III.

52.

53.

54.

55.

56.

sed Ecclesiæ publicam, nec non illius, contra quem agitur censuris, utilitatem spiritualem unice intentâ. Quod verò nullâ vi Ecclesiâ cogere possit obliuantes, sed cum his suadendo duntaxat, hortando, & docendo agere debeat, prorsus alienum est à praxi etiam Apostolicâ, secundum quam Paulus Corinthium incestuosum Sathanæ tradendum iudicavit.

57. Perperam confundit insuper Elliesius *primarium ac secundarium* potestatis Ecclesiasticæ munus, quorum prius equidem, non nisi in volentes exercetur; uti probant *præallegatæ auctoritates*. At ubi talis agendi modus in protervis & contumacibus locum habere non potest, superest alterum, quasi subsidarium per censuras, & pœnas infligendas remedium, non nisi *secundariis* incumbens potestati pastoralis officij. Quod si verò nec istud *secundarium* remedium sit efficax, non oportet, Episcopum ingerere ultiones gladij materialis, sed nihil superest ipsi, nisi plorare & orare.

58. Nec porro si jurisdictionis ac similia nomina primis Ecclesiæ sæculis non fuissent in usu, plus inde evinceretur, ac si mysteria fidei sub vocibus *consubstantialitatis & transsubstantiationis* contenta, elidere quis conaretur ex eo, quod illa nomina non fuerint in usu primæ antiquitatis. Quia denique excommunicationis & depositionis pœna, ipsomet Elliesio fatente, primis Ecclesiæ sæculis erat in usu, quæ profecto non in volentes, sed vel maxime invitos ac reluctantes stringi solet, in aperto jam est falsitas Elliesiani principij, quo is Theologus nititur, auctoritatem Ecclesiæ in tantum restringere, ut dicat, ei locum non esse nisi erga volentes.

Corollarium. I.

Si quis excommunicatus intrudat se Ecclesiasticis conventibus, aut depositus Episcopus vi retineat Ecclesiam, quidnam superfit remedium?

59. Huic quæstioni respondet Elliesius. Cum unusquisque jure naturali & civili possit indignos arcere à suis conventibus, utique convenire Ecclesiæ quoque potestatem, à suis conventibus arcendi indignos. Circa quod Elliesianum responsum summopere admiror, quod Theologus ille, non nisi in naturali omnibus societatibus communi jure fundatam dicat illam Ecclesiæ potestatem, dum tamen Christus ejus claves *indefinitâ* ad quodcunque ligandum & solvendum potestate munivit. Non equidem in usu est Ecclesiæ, uti per se ipsam temporali gladio, hic ipse tamen in vi clavium eatenus est in potestate Ecclesiæ, seu Cathedræ Apostolicæ, ut isthæc erga illos, qui legibus ac censuris suis contumaciter resistunt, possit ejusdem usum præcipere Imperatoribus, ac Regibus, implorando eorum brachium sæculare. Juxta quod proinde principium, probari potest sequens Elliesij doctrina, si excommunicati, iniquitatis, refractarij apertam vim moliantur, tunc recurrendum esse ad Magistratus & Judices sæculares pro

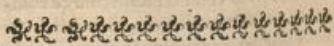
implorando auxilio; cujusmodi implorationem brachij sæcularis pro exequendis Canonibus esse antiquissimam, Concilio etiam Antiocheno Can. 5. ita sanciente, *Si Presbyter, vel Diaconus perseverat perturbare, & Ecclesiam Dei evertere, per externam potentiam seditionis auctor castigetur.*

Corollarium II.

Utrum excommunicatio alicujus, v. g. Episcopi, semper inferat depositionem, & an excommunicatio habere possit aliquem internum effectum?

Simplicibus enuntiationibus expediemus has minoris difficultatis quæstiones. Primum itaque respondet Elliesius pag. 288. quod excommunicatio fertur à Superiore, v. g. ab Episcopo, seu Synodo, tunc Sacerdotem taliter excommunicatum habendum esse pro deposito. Verum hoc merito negandum est. Nam depositionis pœna, utpote gravissima non nisi gradatim intenteatur, si namque excommunicatio non pravaleat, quin Clericus huic obnoxius, in suâ nequitia incedat, tunc non statim, sed ultimo quasi loco *speciali* adhuc processum juridicum, sententiamque hinc secutam, infligi solet depositio.

Secundò Elliesius pag. 299. ac sequens, addit, eos, qui ab Ecclesiâ communiione sine ullâ eorum culpa secernuntur, non propterea ligatos esse coram Deo, aut damnationi obnoxios: veluti probant testimonia Origenis in cap. 16. Matth. Hieronymi in eundem locum. Augustini. cap. 6. lib. de vera Relig. & Gregorij Magni homil. 26. in Evang. Quibus coronidis loco super additur, quomodo intelligendum sit, quod S. Leo Ep. 92. & Gregorius Magnus homil. 26. in Evang. dicunt, *Sacerdotis sententiam etiam injustam timendam est*. Ad quod Elliesius *præfati* pag. 301. recte respondet, timendam esse pastoris sententiam etiam injustam; non quod liget interius conscientiam, sed quia per eam privatur homo Sacramentis, precibus, & alijs officijs, quibus Christianum defungi, par est. Atque hinc, uti S. Leo loco cit. ait, *anima ejus veluti sancta & inermis quodammodo, diabolicis insinuat, ut facile capiatur, objecta est*. Est ergo talis sententia timenda, quia per eam ab Ecclesiâ visibilis communione removemur, tamen propterea non excidamus à sanctitate.

DISQUISITIO XIV.

Quid sentiendum sit de Appellationibus in Galliam ad Judices sæculares interpositis, si ab abusu Ecclesiasticæ jurisdictionis?

§. I.

EX hujusmodi appellationibus subsistere veram originem & progressum libertatum Eccle-